

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2019, în cauza penală privind-o pe

ECHIM Maria XXXXX, născută la XXXXX,
originară și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.04.2017 – 12.02.2018;

Instanța de apel: 01.03.2018- 03.05.2018;

28.02.2019 – 16.10.2019;

Instanța de recurs: 17.07.2018- 22.01.2019;

09.01.2020 – 19.02.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 12 februarie 2018, a fost încetat procesul penal în privința lui Echim Maria, învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în temeiul existenței circumstanțelor care exclud tragerea la răspunderea penală.

2. Pentru a pronunța sentința instanța a constatat că, Echim Maria este învinuită în aceea, că la data de 13 martie 2009, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane în proporții mari, folosindu-se de încrederea directorului executiv al Asociației de Economii și Împrumuturi (AEÎ) „Holmagea” din XXXXX, Ialanji Tatiana, și casierului AEÎ „Holmagea”, Raducan Victoria, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit de la ultimele suma de 100.000 lei, care aparține AEÎ „Holmagea”, fără întocmirea cărorva acte confirmative, cu promisiunea că actele necesare vor fi completate mai târziu, ceea ce nu a făcut, cauzându-i AEÎ „Holmagea” o pagubă materială în proporții considerabile în valoare de 100.000 lei.

Acțiunile lui Echim Maria au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, conform indiciilor: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de procuror și de avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatei Echim Maria.

3.1. Procurorul, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Echim Maria să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate cu gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 2 (doi) ani. Potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea să fie suspendată condiționat, cu stabilirea unui termen de probă de 2 (doi) ani.

În motivare a invocat că, prima instanță nu a avut nici un temei pentru încetarea procesului penal, or, procedura de pornire a urmăririi penale, după caracterul său juridic, nu poate fi asociată cu formularea unei acuzații împotriva persoanei, având menirea de a declanșa în mod legal investigarea unei cauze penale și semnificația de a institui cadrul procesual legal în care se va desfășura respectiva cercetare. În dispozitivul ordonanței de începere a urmăririi penale din 04 mai 2015, este clar stipulat că, urmărirea penală a fost pornită pe faptul însușirii prin înșelăciune și abuz de încredere de la AEÎ „Holmagea” a sumei de 100.000 lei, și nu în privința unei persoane concrete.

Respectiv termenul de trei luni, care se circumscrie calității procesuale de bănuît a lui Echim Maria, urmează a fi calculat din 01 iunie 2015, data când în privința acesteia a fost emisă ordonanță de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuît, emisă în conformitate cu alin. (1), art. 63 Cod de procedură penală. Prevederile alin. (1) art. 63 Cod de procedură penală, au caracter exhaustiv, iar interpretarea normei legale, dată de către instanță, în sensul că calitatea de bănuît a lui Echim Maria a fost condiționată deja de ordonanța de începere a urmăririi penale, nu are nici un suport juridic. Așadar, în cadrul urmăririi penale nu s-au încălcat prevederile art. 63 Cod de procedură penală.

Mai mult ca atât, în cadrul urmăririi penale, partea apărării nu a înaintat o astfel de cerere, prin care să invoce înaintarea învinuirii lui Echim Maria, în afara cadrului legal. Astfel, instanța de fond urma să țină cont de prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, care stabilește că, încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea i-a cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanța.

În opinia acuzatorului de stat, vinovăția inculpatei a fost demonstrată prin probele acumulate și examinate de către instanța de judecată și deci, urmează să fie trasă la răspundere penală pentru infracțiunea imputată.

3.2. Avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatei a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Echim Maria, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, să fie achitată.

În motivarea apelului a invocat că, în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești, inculpata nu și-a recunoscut vinovăția, comunicând instanței toate circumstanțele cauzei în detalii și foarte amănunțit, fapte confirmate de alți participanți la proces și de probele examinate în instanță. Pronunțând sentința, instanța de fond nu a luat în considerație cele menționate, și a dat o apreciere eronată situației de drept și de fapt, ori toate probele indică la nevinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate. A indicat că motivele suplimentare în susținerea apelului vor fi prezentate în apelul suplimentar, după ce va lua cunoștință cu materialele dosarului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 mai 2018 a fost admis apelul declarat de procuror, sentința casată total și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Echim Maria, învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, a fost achitată, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat eronată concluzia primei instanțe privind încetarea procesului penal în privința lui Echim Maria, în temeiul existenței circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală, constatând că, prin conținutul ordonanței din 04 mai 2015 cu privire la pornirea urmăririi penale, organul de urmărire penală s-a expus într-o manieră care exclude apariția suspiciunilor față de alte persoane decât Echim Maria, adică fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă, în cazul dat Echim Maria, însoțită de calificare juridico-penală a acestei fapte.

Respectiv, prin ordonanța din 24 august 2015, Echim Maria a fost pusă sub învinuire în afară termenului de trei luni, contrar prevederilor art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, care statuează că, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuț persoană în privința căreia a fost dată o ordonanță în această calitate - mai mult de trei luni.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, art.63 Cod de procedură penală prevede exhaustiv actele procedurale, prin care persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuț, după caz: 1) procesul-verbal de reținere; 2) Ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate; 3) Ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț.

Așadar, în speță, instanța de apel a constatat că, potrivit ordonanței de începere a urmăririi penale din 04 mai 2015, de către organul de urmărire penală a fost începută urmărirea penală, pe faptul însușirii prin înșelăciune și abuz de încredere de la AEÎ

„Holmagea”, a sumei de 100.000 lei (f.d. 1 vol. I), iar în partea constatatoare a ordonanței menționate, este relatat că, directorul executiv al AEÎ „Holmagea”, și casierul asociației Răducan Victoria, sub influența și încrederea sporită față de Echim Maria i-au dat ultimei suma de 100.000 lei, cu condiția de a perfecta mai târziu actele corespunzătoare. Astfel, Echim Maria, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit mijloace bănești, ce aparțineau asociației, care nu au fost restituiți, cauzând asociației un prejudiciu în sumă de 100.000 lei.

Instanța de apel a indicat că, în sensul prevederilor art. 63 Cod de procedură penală, procesul-verbal privind depistarea infracțiunii ori constatarea bănuielii rezonabile privitor la o infracțiune comisă, în baza căruia s-a emis respectiva ordonanță, nu poate servi drept temei pentru a considera că inculpata, a fost din start pusă sub bănuială, că anume dânsa a comis infracțiunea imputată. Deci, prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 04 mai 2015, inculpatei nu i-a fost atribuit statutul de bănuț în prezenta cauza penală, așa cum a constatat instanța de fond în sentința contestată, or, în partea dispozitivă a ordonanței, a fost dispusă pornirea urmăririi penale pe faptul comiterii infracțiunii și nu pe persoană.

Analizând materialele cauzei, instanța de apel a reliefat că, prin ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț din 01 iunie 2015, organul de urmărire penală pentru prima dată expune că fapta infracțională a fost comisă anume de inculpata, iar ultima a fost pusă sub învinuire la data de 24 august 2015, astfel, fiind respectate toate termenele procesuale de aflare în calitate de bănuț. (f.d. 137, vol. I).

Totodată, instanța de apel a menționat că, instanța de fond urma să țină cont de prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, deoarece în speță, s-a constatat că, în momentul atribuirii inculpatei a calității de bănuț, dânsa era prezentă la efectuarea acestei acțiuni procesuale, fiind asistată de avocatul său, și nu a înaintat cereri privind aflarea ilegală în calitate de bănuț, precum și nici la terminarea urmăririi penale - când a luat cunoștință de materialele dosarului, invocând acest fapt doar în instanța de judecată. Or, potrivit art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, faptul respectiv poate fi invocat în instanța de judecată doar dacă partea a fost absentă la efectuarea acțiuni procesuale, ceea ce nu s-a demonstrat.

Instanța de apel, lecturând conținutul apelului declarat de către procuror, a considerat că sunt nefondate argumentele invocate, precum că prin cumulul de probe anexate la materialele dosarului și examinate în instanța de fond, a fost dovedită vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, or, analizând fiecare probă administrată, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, și notificând elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, Colegiul a ajuns la concluzia, că în speță, nu au fost îndeplinite condițiile pentru existența cât a laturii obiective, atât și a laturii subiective ale infracțiunii imputate inculpatei.

În acest sens, instanța de apel a indicat că, potrivit ordonanței de punere sub învinuire din 24 august 2015 inculpata a fost pusă sub învinuire în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, potrivit indicilor calificativi: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții mari (f.d. 190 vol. I), iar ulterior, prin ordonanță de modificare a învinuirii din 29 octombrie 2015, inculpata a fost pusă sub învinuire în baza alin. (2) lit. c) al art. 190 Cod penal, potrivit indicilor calificativi: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile. (f.d. 215 vol. I).

Din materialele cauzei, instanța de apel a reținut că, la data de 05 martie 2009, între Întreprinderea Mixtă Organizație de Microfinanțare (ÎM OMF) „Microinvest” în calitate de împrumutător și AEÎ „Holmagea” în calitate de împrumutat, au fost încheiate contracte de împrumut nr. CHEM-A-11.09 și nr. CHEM-A-10.09, prin care împrumutatului i s-au acordat sumele de 183.000 și respectiv 221.000 lei, cu titlu de împrumut. Totodată, fiind încheiat contractul de fidejusiune nr. CHEM/F-A-10.09 între ÎM OMF „Microinvest”, în calitate de creditor, și persoanele Ialanji Tatiana, Volcioc Tatiana, Marian Viorica, Chelban Ana, Știrbeț Alexandra și Caraivan Clavdia, în calitate de fidejutori (f.d. 11, 12-17, vol. I).

La data de 13 martie 2009, Ialanji Tatiana, Răducan Victoria și inculpata, au ridicat de la bancă prima tranșă a împrumutului obținut, în sumă de 256.300 lei, dintre care au transmis inculpatei suma de 100.000 lei, fără a întocmi careva acte confirmative.

Instanța de apel a menționat că, potrivit declarațiilor inculpatei Echim Maria, suma de 100.000 lei, a fost luată de către inculpată în scopul achitării datoriilor persoanelor Bria Ion, Manoli Svetlana, Uzunova Zinaida, Vodă Valeriu, față de ÎM OMF „Microinvest”, deoarece aceste persoane au luat această sumă cu titlu de împrumut de la întreprindere, și au transmis banii persoanei Bria Nina, care s-a angajat să achite împrumutul respectiv. Inculpata, activând în cadrul ÎM OMF „Microinvest”, a întocmit actele necesare acordării împrumutului. Potrivit declarațiilor inculpatei date în ședința primei instanțe, ea s-a implicat, deoarece a dorit să ajute aceste persoane, fiindcă sunt consătenii ei. Aceste declarații fiind confirmate pe deplin prin declarațiile martorilor Uzunova Zinaida, Manoli Svetlana, precum și de către reprezentantul părții vătămate Ialanji Tatiana, care în ședința instanței de apel, cât și în cadrul ședinței primei instanțe, a declarat că cunoștea despre suma solicitată de către inculpată, în scopul achitării datoriilor persoanelor sus menționate față de ÎM OMF „Microinvest”.

Astfel, de către instanța de apel au fost apreciate critic declarațiile reprezentantului părții vătămate Ialanji Tatiana, depuse în ședința primei instanțe, precum că nu cunoaște dacă cu persoanele menționate în cauză au fost sau nu încheiate contracte de împrumut cu asociația, or, materialele dosarului denotă că, între AEÎ „Holmagea” și persoanele Bria Ion, Uzunova Zinaida, Manoli Svetlana și Vodă Valeriu, au fost încheiate contracte de împrumut nr. 160, 157, 158 și 161, prin care ultimelor li s-au acordat împrumuturi.

Mai mult ca atât, contractele respective au fost semnate de însuși reprezentantul părții vătămate Ialanji Tatiana și nici o parte a procesului penal nu a contestat valabilitatea acestor contracte (f.d. 86-93, vol. I). Astfel, în sensul existenței laturii obiective, în situația formată nu există careva elemente nici a înșelăciunii verbale, nici scrise sau oricărei altei forme al înșelăciunii.

La fel, instanța de apel nu a constatat existența abuzului de încredere or, potrivit declarațiilor reprezentantului părții vătămate Ialanji Tatiana, inculpata Echim Maria nu avea careva relații oficiale cu asociația, fiind doar curator al asociației, activând în cadrul ÎM OMF „Microinvest”, exercitând direct atribuțiile ei de serviciu. Astfel, în sensul laturii obiective și noțiunii de abuzul de încredere, nu s-a constatat că ar fi existat o premeditare din partea inculpatei, pentru a comite infracțiunea imputată.

Un alt argument, care combate argumentele acuzării, este faptul că, inculpata, obținând în ordinea procedurii civile câștig de cauza împotriva lui Bria Nina și primind titlu executoriu privind încasarea de la ultima a sumei de 120.000 lei, a perfectat procura pe numele lui Ialanji Tatiana, și a predat acest titlu executoriu ultimei pentru ridicarea sumei de bani, fapt confirmat de către Ialanji Tatiana în ședința primei instanțe. (f.d. 123-124 vol. I).

Faptul că suma împrumutată a fost solicitată în scopul achitării datoriei lui Bria Ion, Uzunova Zinaida, Manoli Svetlana și Vodă Valeriu, mai este confirmat prin ordinele de încasare în beneficiul ÎM OMF „Microinvest”, pe numele acestor persoane. (f.d. 25-41, vol. II).

Prin urmare, nu a fost demonstrată eschivarea inculpatei de la restituirea împrumutului primit de la AEÎ „Holmagea”, respectiv nu este demonstrată intenția inculpatei de a nu restitui împrumutul primit de la asociație.

Cu atât mai mult, de către inculpata a fost eliberată recipisa, prin care ultima confirmă primirea împrumutului în sumă de 120.000 lei de la AEÎ „Holmagea”, eliberată la data de 24 mai 2013. (f.d. 125, vol. I)

Astfel, în opinia instanței de apel, în cauza penală deferită judecării, pe tot parcursul examinării, de către acuzare nu a fost demonstrată nici rea-voința, nici fraudă din partea inculpatei, iar probele anexate la materialele dosarului și declarațiile participanților, din contra demonstrează că, inculpata prin predarea reprezentantului părții vătămate a titlului executoriu și perfectarea procurii, prin care a împuternicit pe acesta să ridice suma indicată în titlul executoriu, manifestă dorința de soluționare benevolă a problemei apărute.

Totodată, fiind menționat că, în cadrul ședinței instanței de apel, inculpata a declarat că la moment în cadrul procedurii de executare a titlului executoriu menționat, urmează să fie realizate terenurile agricole ale lui Bria Nina și suma împrumutului va fi restituită asociației.

Mai mult ca atât, instanța de apel a remarcat că, reprezentantul părții vătămate având recipisa, precum că inculpata Echim Maria recunoaște că a luat de la AEÎ

„Holmagea” suma de 100.000 lei, cu titlu de împrumut, nu a demonstrat că valoarea lezată nu poate fi obținută în ordinea procedurii civile. Or, având la mână aceasta recipisă, partea vătămată se află în poziția egală de drepturi cu inculpata, respectiv, are toate temeiurile pentru adresare în instanța de judecată în ordinea procedurii civile privind încasarea împrumutului. Reprezentantul părții vătămate nu a demonstrat că este imposibilă realizarea drepturilor sale în ordinea procedurii civile, or, acesta nici nu s-a adresat în instanța civilă, pentru apărarea drepturilor sale.

Instanța de apel a considerat important de menționat că, imixtiunea penalului în sfera privată, sfera bazată pe principiul egalității părților, trebuie să fie privită ca o ultimă măsură. Or, dacă ambele părți, cât debitorul atât și creditorul obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale, atunci raporturile dintre cele două părți trebuie în continuare să fie guvernate de normele dreptului civil. În speța respectivă, AEÎ „Holmagea” nicidecum nu pierde dreptul de proprietate asupra sumei acordate inculpatei, respectiv, raportul juridic existent între părți, urmează să fie soluționat în ordinea procedurii civile.

În această ordine de idei, instanța de apel a statuat că, pe tot parcursul examinării cauzei, cât în ședința instanței de fond, atât și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de apel, prin probatoriul anexat la materialele dosarului, s-a constatat doar existența unor relații reciproce, bazate pe voința reciprocă a părților în vederea acordării împrumutului, și nu a fost demonstrată nici într-un mod existența infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Referitor la apelul declarat de către avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatei, instanța de apel a menționat că, înaintea începerii cercetării judecătorești, apărătorul a depus cerere semnată și susținută de inculpată, prin care a solicitat retragerea apelului declarat, invocând ca motiv lipsa temeiurilor pentru a declara apel împotriva sentinței pronunțate și prin încheierea din 12 aprilie 2018 a fost admisă cererea inculpatei și a avocatului său Șoitu Vasile cu privire la retragerea apelului declarat, cu dispunerea încetării procedurii de judecare a apelului depus de către avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatei împotriva sentinței.

6. Decizia instanței de apel, a fost atacată, cu recurs ordinar de procuror, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în care a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în instanță apel în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

- cumulul de probe administrate și prezentate de către acuzatorul de stat în sprijinul învinuirii, demonstrează vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, or, în acțiunile acesteia sunt întrunite elementele infracțiunii imputate, iar instanța de apel eronat a apreciat probele, ajungând pripit la concluzia de achitare a inculpatei;

- suma primită de la AEÎ „Holmagea” inculpata a însușit-o, iar versiunea precum că acești bani i-a folosit pentru a stinge datoriile altor persoane nu are suport probator

și a fost înaintată doar cu scopul de a se eschiva de răspundere penală, or, faptul că a împrumutat această sumă în scopul achitării datoriei lui Bria Ion, Uzunova Zinaida, Manoli Svetlana. și Vodă Valeriu nu are nici o importanță;

- prin transmiterea titlului executoriu privind încasarea de la Bria Nina în beneficiul lui Echim Maria a sumei de 120.000 lei, reprezentantului părții vătămate Ialanji Tatiana, inculpata a încercat să ducă în eroare organele de drept, or, executarea acestui titlu este imposibilă din motivul lipsei lui Bria Nina pe teritoriul R. Moldova și din motivul lipsei bunurilor materiale ale acesteia, prin urmare, asemenea acțiuni sunt fictive;

- instanța de apel a examinat apelul procurorului, care a fost declarat în defavoarea inculpatei și a pronunțat o hotărâre de achitare a lui Echim Maria, prin ce a încălcat principiul neagrării situației în propriul apel prevăzut în art. 410 alin. (1) din Codul de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2019 a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată total hotărârea contestată, s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul lărgit al instanței de recurs a considerat că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Analizând decizia recurată, Colegiul lărgit a conchis că, instanța de apel a ignorat prevederile indicate supra, or, hotărârea de achitare a lui Echim Maria de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, este bazată exclusiv pe probele administrate și prezentate de către procuror în sprijinul învinuirii.

Astfel, Colegiul penal lărgit a atestat, că, deși, potrivit materialelor cauzei inculpata a recunoscut faptul primirii în anul 2009 a sumei de 100.000 lei ce aparțineau AEÎ „Holmagea” și care i-a fost eliberată de către președintele Asociației Ialanji Tatiana și contabilul Raducan Victoria, fără ca în acest sens să fie întocmit la data eliberării sumelor indicate a căruiva act confirmativ, instanța de apel în mod pripit a considerat că această sumă nu a fost însușită de Echim Maria, ci folosită pentru stingerea datoriei altor persoane, conform înțelegerii avute cu reprezentanții părții vătămate, menționând că, „...pe tot parcursul examinării de către acuzare nu a fost demonstrată nici reavoința, nici fraudă din partea inculpatei. Probele anexate la materialele dosarului și declarațiile participanților din contra demonstrează că, inculpata Echim Maria, prin predarea reprezentantului părții vătămate a titlului executoriu și perfectarea procurii, prin care a împuternicit pe acesta să ridice suma indicată în titlul executoriu, manifestă dorința de soluționare benevolă a problemei apărute. Astfel, Colegiul judiciar constată că, la moment există posibilitatea de soluționare amiabilă a problemei apărute.”

În acest sens instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că potrivit materialelor cauzei, recipisa eliberată de către inculpata prin care recunoaște că a luat de la AEÎ

„Holmagea” suma de 100.000 lei, cu titlu de împrumut, a fost întocmită abia la data de 24 mai 2013.

Instanța de apel n-a oferit nici o motivare concluziilor sale, deoarece potrivit materialelor cauzei inculpata a declarat că ar fi transmis acești bani lui Bria Nina, care ar fi luat anterior prin intermediul altor persoane împrumuturi de la AEÎ „Holmagea” și urma să achite datoriile acestor persoane către Asociație din banii oferiți de inculpată, instanța de apel omițând să se expună asupra faptului că sumele oferite de către inculpată nu-i aparțineau și au fost obținute tot de la Asociație.

S-a menționat că la momentul primirii de către inculpata a banilor, aceștia nu figurau în AEÎ „Holmagea” ca datorii ale inculpatei, ci ca datorii a Asociației, garantate de fidejutori – persoane fizice, care în prezent sunt obligate prin hotărâre judecătorească să restituie aceste sume.

În acest sens instanța de apel n-a dat apreciere nici faptului, că în urma acțiunilor inculpatei, care nu și-a onorat „înțelegerea reciprocă” față de AEÎ „Holmagea” în persoana - președintelui asociației Ialanji Tatiana și contabilului Raducan Victoria din anul 2009, la 08 aprilie 2014 Judecătoria Cahul a pronunțat hotărârea, prin care s-a dispus încasarea în mod solidar de la A.E.Î. „Holmagea”, Ialanji Tatiana, Volcioc Tatiana, Marian Viorica, Chelban Anna, Știrbeț Alexandra și Caraivan Clavdia în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” datoria în sumă de 114.195 lei, dobândă în mărime de 221.35,27 lei și penalitatea în mărime de 66.319,78 lei, în total 202.650,05 lei (f.d. 18 vol. I). Această datorie, fiind formată în baza contractului de împrumut nr. CHEM-A-10.09 din 05 martie 2009 încheiat între ÎM OMF „Microinvest” S.R.L. și A.E.Î. „Holmagea”, și contractului de fidejusiune nr. CHEM/F-A10.09 din 05 martie 2009 încheiat între ÎM OMF „Microinvest” și Ialanji Tatiana, Volcioc Tatiana, Marian Viorica, Chelban Anna, Știrbeț Alexandra și Caraivan Clavdia (f. d. 76- 78, 82, vol. I).

În aceste condiții Colegiul penal lărgit consideră, că instanța de apel în mod pripit și nemotivat a ajuns la concluzia, că adoptarea hotărârii de către Judecătoria Cahul la 06 iunie 2011, prin care s-a dispus încasarea de la Bria Nina în beneficiul lui Echim Maria 120.000 lei, în contul recuperării datoriei conform recipisei de împrumut din 01 august 2008 (f.d.123, 125, vol. I) precum și faptul că, inculpata, obținând în ordinea procedurii civile câștig de cauza împotriva lui Bria Nina și primind titlu executoriu privind încasarea de la ultima a sumei de 120.000 lei, a perfectat procura pe numele lui Ialanji Tatiana, și a predat acest titlu executoriu ultimei pentru ridicarea sumei de bani, fapt confirmat de către Ialanji Tatiana în ședința primei instanțe (f.d. 123-124 vol. I), ar putea influența asupra încadrării juridice a acțiunilor inculpatei următoarele circumstanțe, deoarece n-a ținut cont de faptul, că primind banii, inculpata a dispus de aceștia conform dorinței sale și nu are nici o importanță în speță care a fost destinația acestor sume.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul lărgit a considerat că, instanța de apel pripit a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatei Echim Maria nu sunt întrunite

elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, or, în speță, din materialele cauzei s-a reținut că, inculpata în perioada anilor 1999-2009 a lucrat la ÎM OMF „Microinvest” în calitate de agent de dezvoltare/expert de creditare, fiind responsabilă de Asociațiile de Economii și Împrumuturi prin monitorizarea acestora, adică intermediar între acestea și bancă. Din declarațiile însăși a inculpatei, A.E.Î. „Holmagea” a fost creată de dânsa și se bazau pe încredere, și cunoscând de faptul că, A.E.Î. „Holmagea” trebuia să beneficieze de un împrumut de la ÎM OMF „Microinvest” s-a rugat către membrii asociației să-i împrumute niște bani pentru a acoperi datoria altor persoane, astfel că, a fost ajutată, iar la momentul acordării sumei respective n-au fost întocmite careva acte, inculpata dispunând de mijloacele bănești, nerestituindu-le ulterior, ba mai mult decât atât, considerând că nici nu trebuie să le restituie.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit a menționat că, prin abuz de încredere se înțelege exploatarea de către făptuitor a raporturilor de încredere care s-au stabilit între el și victimă. De regulă, raporturile de încredere decurg din încheierea unor convenții de drept civil sau din alte fapte juridice. În alte cazuri, aceste raporturi se creează pe fondul atitudinii de colegialitate, prietenie, afecțiune între făptuitor și victimă, atitudine care, de multe ori, este artificial creată și susținută, timp îndelungat, prin eforturile făptuitorului, ori de autoritatea funcției pe care o ocupă făptuitorul etc.

9. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2019 a fost admis apelul declarat de procuror, sentința casată totală, cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Echim Maria a fost achitată pe învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat că, nu a constatat prezența în acțiunile inculpatei a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, astfel învinuirea adusă în privința acesteia nu și-a găsit confirmare. În opinia instanței de apel, acuzarea nu a prezentat probe, care ar confirma cu certitudine faptul, că Echim Maria la 13.03.2009 prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la directorul executiv al AEÎ „Holmagea”, Ialanji Tatiana, și casierul Răducan Victoria, suma de 100.000 lei, fără a întocmi acte confirmative, cu promisiunea că actele necesare vor fi completate mai târziu, ceea ce nu a făcut, și a cauzat AEÎ „Holmagea” o pagubă materială în proporții considerabile în valoare de 100.000 lei.

Ialanji Tatiana și Răducan Victoria din start cunoșteau că contractele de împrumut încheiate cu cele 4 persoane erau fictive, or acordarea împrumutului era posibilă doar pentru membrii Asociației, ele cunoșteau că beneficiarul efectiv al împrumuturilor respective este Bria Nina, care va rambursa împrumutul, și au dat acordul la eliberarea viciată a acestor împrumuturi. În confirmare vin declarațiile martorului Ialanji Tatiana, precum că ”din start ea și contabilă Răducan Victoria au cunoscut că cele 4 contracte de împrumut vor fi fictive”, precum și declarațiile martorului Răducan Victoria, precum

că ”ea împreună cu Ialanji au hotărât să-i dea banii lui Echim M. ... a auzit de Bria Nina de la Echim Maria, care i-a spus că pentru dânsa ia banii. Nu a văzut-o niciodată”.

De asemenea Ialanji Tatiana și Răducan Victoria au cunoscut că Echim Maria era un intermediar între AEÎ „Holmagea” și Bria Nina, care a dorit s-o ajute pe ultima să-și stingă datoria față de ”Microinvest”, și Echim Maria nu a ascuns nici o informație referitor la scopul împrumutului, identitatea celor 4 persoane și beneficiarul faptic al împrumuturilor. Însăși Ialanji Tatiana a confirmat acest fapt prin declarațiile sale în ședința instanței de apel. Deși alocuri Răducan Viorica a declarat că nu a cunoscut inițial despre împrumuturile perfectate pe numele acelor 4 persoane, circumstanțele constatate atestă, că Răducan Viorica pe lângă atribuțiile sale oficiale de casier, de fapt, ducea și evidența contabilă la AEÎ ”Holmagea”, iar în virtutea funcției sale de casier avea obligația de a elibera mijloacele bănești contractate doar titularilor contractelor, dar nu inculpatei Echim Maria. În plus Răducan Victoria a declarat că ”a întâlnit așa nume ca Uzunov Z., Manoli, Bria I., Vodă V. – au figurat precum că au luat împrumut de la Asociația lor. Dna Echim i-a adus cu contractele și cu cererile semnate”. Mai mult că Răducan Victoria nu putea să nu cunoască despre împrumuturile fictive acelor 4 persoane, deoarece s-a constatat că în perioada 2005 – 2010 Răducan Victoria de fapt ducea evidența contabilă a AEÎ ”Holmagea”, despre care fapt declară martorul Ialanji Tatiana: ”Contractele de împrumut au fost întocmite de contabil Răducan Victoria, dânsa fiind și casier ... Răducan V. nu avea studii de contabilitate, și oficial nu putea fi contabilă, dânsa doar conducea contabilitatea”.

În cursul cercetării judecătorești au apărut anumite dubii cu privire la veridicitatea semnăturilor din unele contracte de împrumut încheiate cu AEÎ ”Holmagea”, și în afara oricărui dubiu s-a constatat că cererile de împrumut și contractele de împrumut din 26.12.2007 încheiate între AEÎ ”Holmagea” și împrumutații Bria Ion, Manole Svetlana, Uzunov Zinaida și Vodă Valeriu sunt fictive, un aport și implicare substanțială în aceste ilegalități având inculpata. Însă aceste circumstanțe, precum și legalitatea acțiunilor inculpatei la contractarea, obținerea și valorificarea acestor împrumuturi de la AEÎ ”Holmagea” nu au fost investigate de organul de urmărire penală, și, nefiindu-i imputate inculpatei în actul de acuzare, nu fac obiectul învinuirii în cadrul prezentului proces penal.

Contractele de împrumut pe numele celor 4 persoane - Bria Ion, Manole Svetlana, Uzunov Zinaida și Vodă Valeriu cu AEÎ „Holmagea” au fost încheiate pe un termen de un an, însă la data scadenței 20.11.2008 împrumuturile nu au fost stinse. AEÎ „Holmagea”, fiind o organizație necomercială, desfășura activitate de acordare a împrumuturilor membrilor săi. Astfel AEÎ „Holmagea” contracta împrumut de la SRL „Microinvest”, stabilind suma și termenul împrumutului în dependență de necesitățile economice ale membrilor săi (în baza cererilor prealabile), apoi împrumutul primit de la SRL ”Microinvest” era utilizat pentru acordarea împrumuturilor membrilor

Asociației, în baza contractelor. Prin urmare, membrul asociației era obligat să ramburseze împrumutul acordat și dobânda la scadența stabilită în contractul de împrumut.

Din declarațiile inculpatei pe care instanța de apel le-a apreciat ca fiind veridice, care coroborează cu alte probe administrate, rezultă că la termenul de scadență a împrumuturilor acordate pe numele celor 4 persoane indicate, Ialanji Tatiana și Răducan Victoria s-au adresat către Echim Maria, comunicând că Bria Nina nu a restituit datoria, iar dacă AEÎ „Holmagea” la rândul său nu va achita datoria față de SRL „Microinvest” – nu va acorda un nou împrumut. În acel moment Asociația de la Haragîș, r-l Cantemir, avea în casă o sumă disponibilă de bani, iar Echim Maria le-a explicat Victoriei Răducan și Tatianei Ialanji că poate lua împrumut de la altă asociație pentru o săptămână-două, ca apoi ele după ce vor primi credit, să restituie împrumutul. Răducan V. și Ialanji T. au căzut de acord, și au garantat că vor întoarce datoria de 100.000 lei când vor lua un nou împrumut. Echim Maria a luat de la Asociația „Haragîș” suma de 100.000 lei și a achitat în casa AEÎ „Holmagea”. Ambele asociații cunoșteau despre scopul împrumutului, și anume ca AEÎ „Holmagea” să poată beneficia de un nou împrumut.

În confirmarea acestor circumstanțe au venit și declarațiile martorului Ialanji Tatiana, care a confirmat primirea de la Echim Maria a sumei de 100.000 lei pentru ca AEÎ „Holmagea” să poată beneficia de o nouă tranșă de creditare în martie 2009, și la obținerea împrumuturilor noi imediat i-a fost transmisă inculpatei Echim Maria aceeași sumă – 100.000 lei.

Înainte de a beneficia de un nou împrumut AEÎ „Holmagea” avea deficit de mijloace bănești, format grație nerestituirii la timp a împrumuturilor acordate celor 4 persoane - Bria Ion, Manole Svetlana, Uzunov Zinaida, Vodă Valeriu, care împiedica posibilitatea de a lua un nou împrumut. Și anume acest deficit a fost acoperit de Echim Maria la rugămintea Tatianei Ialanji, prin luarea împrumutului de 100.000 lei de la Asociația „Haragîș” și plasată în capitalul AEÎ „Holmagea”. Însăși faptul că AEÎ „Holmagea” a obținut un nou împrumut atestă că această Asociație nu avea datorii față de „Microinvest”. Astfel, la 05.03.2009 între SRL „Microinvest” și AEÎ „Holmagea” au fost încheiate contractul de împrumut nr.CHM-A-11.09 la suma 183.000 lei, pe termen de 24 luni, cu scadența la 05.03.2011, și contractul de împrumut nr.CHEM-a-10.09 la suma 221.000 lei, pe termen de un an, cu scadența la 05.03.2010 /f.d.76-83 vol.I/. Potrivit extrasului din cont eliberat de BC „Moldindconbank” SA, la 13.03.2009 pe contul AEÎ „Holmagea” a fost transferată suma 256.300 lei, ce constituie prima tranșă a împrumutului acordat de SRL „Microinvest” /f.d.114 vol.I/. Această sumă a fost reflectată și în Actul de circulație a mijloacelor bănești AEÎ „Holmagea” pentru anul 2009, în care mai era făcută mențiunea că la 13.03.2009 Mariei Echim i-a fost eliberată fără dispoziție de plată suma de 100.000 lei în temeiul recipisei, titlului executoriu și procurii /f.d.119, 126 vol.I/.

În consecință, în ziua când AEÎ „Holmagea” a primit prima tranșă a împrumutului în suma de 256.300 lei, adică la 13.03.2009, ridicată de la bancă de către Ialanji Tatiana și Răducan Victoria, acestea i-au transmis inculpatei Echim Maria suma de 100.000 lei, pentru a fi restituită Asociației „Haragîș”. Nici primirea împrumutului de la Asociația „Haragîș” în sumă de 100.0000 și nici restituirea nu a fost reflectată în nici un act scris, dat fiind că tranzacția respectivă a fost efectuată în baza înțelegerii verbale între două asociații de economie și împrumut, în care Echim Maria avea un rol de intermediar, dat fiind că activa în calitate de curator al acestor asociații și avea relații de încredere cu conducerea asociațiilor. Cel puțin nici o probă contrară acestei constatări nu a fost prezentată de procuror. Inculpata Echim Maria doar a luat cu titlu de împrumut suma de 100.000 lei de la Asociația „Haragîș” pentru a acoperi deficitul de mijloace bănești la AEÎ „Holmagea”, ca apoi, după ce AEÎ „Holmagea” a obținut un nou împrumut de la SRL „Microinvest”, imediat în aceeași zi să fie restituită Asociației „Haragîș” prin intermediul inculpatei.

În vederea acestei constatări este relevant și faptul, că intrarea banilor în sumă de 100.000 lei la AEÎ ”Holmagea”, care a precedat încheierea contractelor de împrumut cu SRL ”Microinvest” din 05.03.2019, nu a fost reflectată în evidența contabilă a AEÎ ”Holmagea” – nu se regăsește în Actul de circulație a mijloacelor bănești pentru anul 2009. Dar faptul intrării temporare a acestei sume la AEÎ ”Holmagea” în martie 2009 este evidentă, or în caz contrar eventual pretențiile față de Echim Maria aveau să depășească suma 190.000 lei (datoria celor 4 împrumutați fictivi + suma datorată conform rechizitoriului), însă pretențiile AEÎ ”Holmagea” se reduc doar la sumele datorate în baza celor 4 contracte de împrumut fictive.

În lipsa oricăror acte contabile cu referire la circulația sumei 100.000 lei de la AEÎ ”Haragîș” la AEÎ ”Holmagea” și invers, prin intermediul inculpatei Echim Maria, este extrem de dificil de a stabili cu certitudine care a fost destinația oficială a acestor 100.000 lei la momentul când au fost plasați în capitalul AEÎ ”Holmagea”, aceasta se datorează efectuării defectuoase și incomplete a urmăririi penale și poziției pasive a părților pe parcursul judecării cauzei, care nu au adus probe certe în vederea existenței sau lipsei unor astfel de acte contabile. Din aceste considerente aceste circumstanțe sunt deduse în mare parte din declarațiile martorilor și inculpatei.

Declarațiile alocuri evazive ale martorilor Ialanji Tatiana și Răducan Victoria au fost apreciate critic nu doar grație faptului că ele au fost trase la răspundere penală pentru ilegalitățile comise, dar și din motiv că dânsese și ulterior tentează să prezinte informații denaturate. Spre exemplu, în Actul de circulație a mijloacelor bănești AEÎ „Holmagea” pentru anul 2009 /f.d.119, 126 vol.I/ a fost introdusă mențiunea: ”la 13.03.2009 Mariei Echim i-a fost eliberată fără dispoziție de plată suma de 100.000 lei în temeiul recipisei, titlului executoriu și procurii”. Această mențiune din actul de circulație a mijloacelor bănești este una falsă, or Echim Maria a primit suma de 100.000 lei la 13.03.2009, iar Ialanji Tatiana doar la 24.05.2013 a primit titlul executoriu emis

la 24.05.2013 procura din 24.05.2013 iar recipisa de către Echim Maria a fost scrisă tot la 24.05.2013.

Referitor la înșelăciune, Ialanji Tatiana și Răducan Victoria au știut din start destinația acestor bani, astfel inculpata Echim Maria nu a însușit mijloacele bănești în sumă de 100.000 lei. Nici una din persoanele respective (Ialanji T. și Răducan V.) nu s-a adresat până în prezent organelor de drept pe faptul sustragerii prin înșelăciune și abuz de încredere a mijloacelor bănești de către inculpata Maria Echim, nu au întreprins acțiuni de recuperare de la Echim Maria a datoriei față de Asociație, și doar în anul 2013 Ialanji Tatiana a solicitat de la Echim Maria o recipisă în care se menționează, că ultima a luat un împrumut în sumă de 100.000 lei de la AEÎ „Holmagea” și transmite titlul executoriu în sumă de 120.000 lei cu procura de reprezentare a creditorului, pentru a putea obține suma datorată prin executarea titlului executoriu. Este de menționat, că inculpata Echim Maria nu a refuzat să scrie recipisa, în situația în care ea nu a beneficiat de nici un împrumut de la asociația AEÎ „Holmagea”, ceea ce atestă lipsa înșelăciunii și abuzului de încredere.

Este reținut argumentul apărătorului, precum că, grație faptului că transmiterea sumei de 100.000 lei nu a fost perfectată printr-un înscris și nu existau probe scrise în confirmarea acestei operațiuni, intenția inculpatei Echim Maria de a însuși această sumă în mod indirect s-ar fi confirmat prin negarea faptului obținerii banilor de la AEÎ „Holmagea”, știind că ar fi epuizată posibilitatea probării acestui fapt. Pe când inculpata Echim Maria niciodată nu a negat faptul primirii banilor în sumă de 100.000 lei, și totdeauna era conștientă că are obligația de a restitui datoriile pe care și le asumă.

În cursul cercetării judecătorești nu și-a găsit confirmare nici faptul, că Echim Maria le-ar fi determinat pe Ialanji Tatiana și Răducan Victoria să-i dea bani fără întocmirea actelor confirmative, cu promisiunea că actele necesare vor fi completate mai târziu, după cum îi este imputat în actul de învinuire. Unicul martor care a făcut asemenea declarații este Răducan Victoria, însă aceste declarații ale ei nu sunt reținute din mai multe considerente. În primul rând această afirmație nu a fost confirmată de martorul Ialanji Tatiana, nici de inculpata Echim Maria. În al doilea rând, însăși Ialanji Tatiana împreună cu Răducan Victoria au comis acțiuni ilegale intenționate prin eliberarea în afara evidenței contabile a sumei de 100.000 lei, fapta lui Ialanji Tatiana în acest sens constituind o faptă penală constatată. Și în al treilea rând, acest segment al învinuirii ar fi imputabil atunci, când inculpata Echim Maria măcar o singură dată ar fi negat faptul primirii banilor sau existența obligațiunii de a restitui mijloacele bănești datorate; însă probele atestă că Echim Maria tot timpul a recunoscut faptul primirii banilor și propria obligație de restituire a banilor în sumă de aproximativ 100.000 lei, indiferent că procurorul consideră că obligația de plată a inculpatei a luat naștere din actul primirii banilor la 13.03.2009, iar inculpata are convingerea că este obligată de a acoperi datoriile formate în baza celor 4 contracte de împrumut fictive din 26.12.2007 încheiate cu Bria Ion, Manole Svetlana, Uzunov Zinaida, Vodă Valeriu.

După cum s-a menționat supra, latura subiectivă a escrocheriei se caracterizează prin intenție directă de a însuși, a înstrăina, a sustrage careva sume bănești și scop de profit. Totodată, pentru realizarea laturii subiective este necesar ca făptuitorul încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, ce este demonstrat prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care și-a asumat angajamentul la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului.

Acuzarea nu a prezentat probe, care ar confirma cu certitudine faptul, că la momentul primirii sumei de 100.000 lei Echim Maria urmărea scopul sustragerii și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Or, inculpata nu a primit suma de 100.000 lei pentru sine, dar sub răspundere și garanție personală, a negociat cu asociația "Haragîș", care este asociată tot la SRL „Microinvest”, lucru cunoscut de Ialanji Tatiana și Răducan Victoria, și a luat cu titlu de împrumut suma de 100.000 lei pentru a rezolva problemele financiare ale AEÎ „Holmagea” și ulterior a restituit suma respectivă. Ea a acționat în favoarea asociației AEÎ „Holmagea” și nu a dispus de mijloacele bănești. Tot ea, a restituit datoria formată din cele patru contracte de împrumut încheiate cu - Bria Ion, Manole Svetlana, Uzunov Zinaida, Vodă Valeriu și asociația AEÎ „Holmagea”, restituind anul trecut 20.000 lei și în iunie 2019- a achitat ultima sumă 80.000 lei.

Lipsa scopului infracțional de sustragere a mijloacelor bănești, indiferent din care act juridic sau acțiune ar fi provenit, rezultă și din acțiunile concrete și constructive întreprinse de Maria Echim, pentru a remedia situația creată, care se caracterizează prin faptul că dânsa a scris benevol recipisă la 24.05.2013 precum că a primit suma de 100.000 lei, a înaintat acțiune împotriva lui Bria Nina, care a beneficiat de împrumuturile acordate de AEÎ „Holmagea” și, obținând titluri executoriu la 24.05.2013, a transmis Tatianeii Ialanji titlul executoriu, oferindu-i ultimei prin procură împuterniciri pentru prezentarea spre executare a documentului executoriu și ridicarea sumei adjudecate de 120.000 lei de la debitorul Bria Nina. Însă Ialanji Tatiana a confirmat că nu a întreprins nici o acțiune în acest sens.

11. Decizia instanței de apel, a fost atacată, cu recurs ordinar de procuror, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în instanță apel în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, din următoarele considerente:

Recurentul consideră că s-a constatat existența abuzului de încredere or, potrivit declarațiilor reprezentantului părții vătămate Ialanji Tatiana, Echim Maria nu avea careva relații oficiale cu asociația, fiind doar curator al asociației, activând în cadrul ÎM OMF „Microinvest”.

Faptul că suma împrumutată a fost solicitată în scopul achitării datoriei lui Bria Ion, Uzunova Zinaida, Manoli Svetlana și Vodă Valeriu, care este confirmată prin ordinele de încasare în beneficiul ÎM OMF „Microinvest”, pe numele acestor persoane nu liberează pe Echim Maria de obligațiunea de a întoarce banii împrumutați primiți personal. Faptul respectiv demonstrează că, a fost dovedită eschivarea lui Echim Maria de la restituirea împrumutului primit de la AEÎ „Holmagea”, respectiv a fost demonstrată intenția ei de a nu restitui împrumutul primit de la asociație.

În acțiunile lui Echim Maria se regăsesc circumstanțele necesare pentru existența laturii subiective a infracțiunii încriminate. Or, pe tot parcursul procesului penal au fost demonstrate intenția directă a acesteia de a nu îndeplini angajamentul asumat față de partea vătămată. La fel, au fost stabilite circumstanțele care demonstrează intenția cu privire la sustragere cum ar fi, situația financiară, caracterul irealizabil al angajamentului asumat, or, potrivit declarațiilor participanților la proces, coroborate cu probele anexate la materialele dosarului, Echim Maria era angajată oficial în câmpul muncii în cadrul ÎM OMF „Microinvest”, respectiv beneficia de salariul pentru atribuțiile de serviciu efectuate. Astfel, a fost constatat, că Echim Maria, având careva venituri, nu ducea lipsa de activitate aducătoare de beneficii, îndreptate spre încasarea mijloacelor bănești necesare pentru onorarea angajamentului asumat față de partea vătămată, până în prezent nu a executat obligațiunile sale de restituire a banilor împrumutate timp de 9 ani.

Probele anexate la materialele dosarului și declarațiile participanților au demonstrat că, Echim Maria a acționat cu intenție de a lua banii sub formă de împrumut, restituirea cărora ar fi dificilă pentru dânsa, iar prin predarea reprezentantului părții vătămate a titlului executoriu și perfectarea procurii, prin care a împuternicit pe aceasta să ridice suma indicată în titlul executoriu, nu este o manifestare a dorinței de soluționare benevolă a problemei apărute ci o încercare de a induce organele de drept în eroare și de a arăta că nu are nimic comun cu dobândirea banilor prin înșelăciune.

Instanța de apel n-a dat apreciere nici faptului, că în urma acțiunilor lui Echim Maria care nu și-a onorat „înțelegerea reciprocă” față de AEÎ „Holmagea” în persoana președintelui asociației Ialanji Tatiana și contabilului Raducan Victoria din anul 2009, la 08 aprilie 2014 Judecătoria Cahul a pronunțat hotărârea, prin care s-a dispus încasarea în mod solidar de la A.E.Î. „Holmagea”, Ialanji Tatiana, Volcioc Tatiana, Marian Viorica, Chelban Anna, Știrbeț Alexandra și Caraivan Clavdia în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” datoria în sumă de 114.195 lei, dobândă în mărime de 221.35,27 lei și penalitatea în mărime de 66.319,78 lei, în total 202.650,05 lei (f.d. 18 vol. I).

Recurentul a menționat că împotriva sentinței a declarat apel procurorul care a solicitat recunoașterea vinovăției lui Echim Maria de comiterea infracțiunii imputate, însă instanța de apel, la apelul procurorului declarat în defavoarea inculpatei, a adoptat o decizie prin care ea a fost achitată, pronunțând astfel o hotărâre prin care s-a creat o

situație favorabilă lui Echim Maria, deci, în opinia recurentului, s-a încălcat principiul neagravării situației în propriul apel, art. 410 alin. (1) Cod procedura penală.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al instanței de recurs conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, în care se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, este precedată de efectuarea verificării temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

În art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Din conținutul cererii de recurs, se constată că recurentul face trimitere la temeiul de casare stipulat de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia sunt pasibile contestării cu recurs ordinar hotărârile adoptate de instanța de apel în cazul în care instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În general, cerința textuală a acestui caz de casare (legea enumerând 5 cazuri) presupune că, la etapa judecării cauzei de către instanța de apel s-au încălcat prevederile legii procesual penale, și nici un indiciu nu poate sugera recurentului precum că, chestiunea de apreciere a probatoriului ar putea constitui în sine o eroare de drept care să se subscrie măcar unuia din cele 5 subpuncte ale pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

Însă, din contextul cererii de recurs, se poate de conchis cu certitudine că, critica primordială a recurentului vizează doar chestiunea de apreciere a probelor, procurorul afirmând în acest sens că, achitând-o pe Echim Maria, instanța de apel s-a bazat preponderent doar pe probele cercetate și declarațiile ei și a martorilor audiați în ședința de judecată. Prin aceasta instanța de apel a dat o apreciere justă probatoriului administrat, formulând o concluzie corectă despre lipsa elementelor infracțiunii incriminate lui Echim Maria în baza rechizitoriului.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că, raționamentele pe care se fundamentează soluția de inadmisibilitate a prezentului recurs, se bazează pe aceea că,

Colegiul consideră inacceptabil faptul că procurorul, pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci doar în vederea reaprecierii probatoriului, în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul pentru care aceasta a fost creată.

Totodată, este indubitabil faptul că, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează că la etapa judecării recursului nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, acestea fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

De altfel, simplul fapt că pot exista două puncte de vedere distincte cu privire la modul de apreciere a probelor nu este un motiv suficient și plauzibil pentru a dispune rejudecarea unei cauze penale, după cum solicită procurorul.

Din atare considerente, Colegiul penal nu va analiza și verifica probele administrate în cauză. Mai mult, că în cauza deferită judecării nu s-a constatat discrepanța între cele reținute de instanțele inferioare în vederea încetării cauzei penale și achitarea lui Echim Maria de către instanța de apel, și conținutul real al probelor, sau ignorarea unor aspecte evidente ce ar fi avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Totodată, Colegiul ține să evidențieze că, afirmațiile recurentului precum că soluția de achitare a inculpatei este fondată preponderent pe declarațiile martorilor audiați sunt neîntemeiate, deoarece, după cum se constată din conținutul deciziei instanței de apel, pentru dispunerea achitării inculpatei în baza articolelor incriminate, s-au luat în vedere toate probele acumulate de partea acuzării la etapa urmăririi penale, justificat ajungându-se la concluzia că acțiunile lui Echim Maria nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal, verificând suplimentar materialele dosarului, specifică că, judecând apelul instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de achitare, concluzie preluată integral de către instanța de recurs.

Invocând eroarea de drept prevăzută de pct. 6), procurorul menționează, printre altele, despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor

din cererea de apel, cu toate acestea nu indică expres asupra cărora anume motive instanța nominalizată nu s-a pronunțat. În atare situație, Colegiul penal consideră nefondate alegațiile titularului dreptului de recurs în această parte și reiterează că invocarea unor preținse erori admise la etapa judecării cauzei de către instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora sunt subsecvente, ceea ce în cazul dat nu s-a realizat.

Decizia recurată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor impuse de legea procesual-penală și de art. 6 CEDO și dă răspuns la toate argumentele apelantului expuse în cererea de apel.

Respectiv, Colegiul nu poate să achieseze la argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, aici urmează a se reține că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale de condamnare, adică așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că urmează a fi achitată Echim Maria de cele incriminate prin rechizitoriu în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, deoarece faptele nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate.

În acest context, Colegiul consideră oportun de a se referi și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6§1 al Convenției (a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei. Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010).

Referitor la argumentul recurentului precum că prin achitarea inculpatei de către instanța de apel i-a fost agravată situația procurorului-apelant care a solicitat condamnarea inculpatei Colegiul îl consideră neîntemeiat și contrar legii din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 410 Cod de procedură penală *instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apelul. În apelul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de apel nu poate agrava situația acesteia.*

Din conținutul acestor norme de drept rezultă că doar **persoana** (fizică sau juridică) care participă în procesul penal cu interese personale, beneficiază de principiul neagrării situației în propriul apel.

Procurorul, la rândul său, este persoană oficială numită, în modul stabilit de lege, pentru a conduce sau a exercita urmărirea penală și a reprezenta în judecată învinuirea în numele statului (art. 6 pct. 37 Cod de procedură penală). Procurorul care participă la judecarea cauzei are funcție de acuzator de stat. Deci, procurorul nu are și nici nu poate avea careva interese personale în procesul penal și nu poate beneficia de principiul neagrării situației în propriul apel. Aceeași concluzie rezultă și din explicațiile date la pct 12.4 de către Plenul Curții Supreme de Justiție în hotărârea nr. 22 din 12.12.2005 cu ulterioarele modificări ”Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”.

Colegiul ține să consemneze că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond prin prisma prevederilor art.408-411 Cod de procedură penală, apelul produce mai multe efecte: suspensiv, devolutiv, neagrarea situației în propriul apel și extensiv. Deci, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, adică odată exercitat are efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, asupra cauzei deferite judecării.

Conceptual principiul non reformatio in pejus, care are o conotație internațională și presupune că, părții ce a exercitat o cale de atac, să nu i se înrăutățească situația față de cea stabilită prin hotărârea judecătorească supusă controlului judiciar. Acest principiu, în esență, funcționează și ca o garanție a respectării dreptului de apărare al părților venind în întâmpinarea unui interes general, acela ca prin declanșarea controlului judiciar, să nu rămână în ființă hotărâri nelegale și netemeinice și să se ajungă la stabilirea adevărului și la aplicarea corectă a legii în cauzele deduse judecării.

Efectul neagrării situației părții în propria cale de atac se mai justifică și prin ideea că agravarea situației acesteia ar însemna o satisfacție pentru partea adversă, spre exemplu pentru procuror, de a obține ce nu s-a cerut – ultra petița – întrucât deși nu s-a exercitat efectiv calea de atac în defavoare, s-a pronunțat o soluție mai gravă în calea de atac a părții care de fapt solicita o soluție mai blândă în privința sa.

Libertatea folosirii căilor de atac - determinată de inexistența riscului agravării situației juridice prin declanșarea controlului judiciar - se înscrie astfel în sfera garanțiilor care asigură buna desfășurare a procesului și garantează drepturile părților. Rolul acestui principiu este nu numai acela de a proteja interesul particular al celui care a declarat calea de atac, ci și de a asigura o desfășurare echitabilă a procesului, cu finalitatea corespunzătoare: pronunțarea unei hotărâri legale și temeinice.

Mai mult ca atât, regula neagravării situației în propria cale de atac presupune că, chiar dacă s-a constatat o eroare de fapt sau de drept, produsă în defavoarea părții care a declarat calea de atac, nu se poate desființa hotărârea pentru aceste lipsuri, fiind astfel interzisă agravarea situației în propria cale de atac.

Colegiul, asumându-și riscul de a se repeta, totuși ține să reitereze aici că, principiul despre care s-a amintit mai sus și regula neagravării situației în propria cale de atac, prevede implicit că, chiar dacă s-a constatat o eroare de fapt sau de drept, produsă în defavoarea părții care a declarat calea de atac, nu se poate desființa hotărârea pentru aceste lipsuri, fiind astfel interzisă agravarea situației în propria cale de atac.

Având în vedere considerentele menționate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale pertinente și relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de procuror, sunt vădit neîntemeiate.

13. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului Judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2019, în cauza penală privind-o pe Echim Maria XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 martie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion